

Cesta do hlubin adventní duše

13.12.2023 - | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Tradice nejsou na světě od toho, aby se člověku poddávaly na první dobrou. Mají naopak člověka přimět, aby se jimi s pomocí toho, co nosí na krku, prohraboval k podložitým vrstvám své pozemské existence. Jsou něčím na způsob obtížně otvíratelných konzerv se vzácným obsahem.

Proto k nám také promlouvají skrze symbolické předměty – v případě adventu jde hlavně o kalendář a věnec. Na něm ti starých zvyků dbalejší postupně týden co týden zapalují svíčku, tři fialové, jednu růžovou. Také výzdoba jmelím, jež má do domu přinést štěstí a požehnání, je stále často k vidění.

Ovšem naši předkové se duchovního obsahu adventu nedobírali pouhým přemítáním nad symbolikou. K vylupování jeho jádra, tedy ke korekci optiky, jíž pohlíželi na své přednosti i slabiny, úspěchy i propady, je tlačilo ještě něco jiného. Jako by se s adventem octli v díži, v níž se mísily jejich emoce, argumenty, motivace, ambice a touhy na těsto, z něhož se mělo v příštím roce péct lepší životní pečivo, než bylo to letošní.

Co bylo onou díží? V zimě, kdy se nechodilo na pole a ani v dílně už nebylo moc do čeho píchnout, se pracovalo v domě – od rána do večera se šilo, pletlo, předlo, tkalo, dralo se peří. A všechny tyto činnosti měly významný vedlejší efekt – jejich prostřednictvím se docela dařilo „zvedat morálku“. Především u těch, jimž bylo rozjímání, zklidnění, pokory a korekce optiky ve zvýšené míře zapotřebí.

Zkusme si advent našich předků zpřítomnit a představit si, jak by mohl zhruba modelově vypadat. Celá rodina od babiček a dědečků po nemluvnata je celý den v přímém kontaktu a práce, kterou má každý z členů na starosti, není nejtěžší. Takové, jindy v roce nemožné situační aranžmá nejen dovoluje, ale přímo vybízí, aby si rodina začala povídat víc než jindy a jinak než jindy.

Témata se nabízejí nejrůznější, nejvíc však všem leží v hlavě výsledky celoročního úsilí – kolik jsme čeho získali, kdo se na tom jak podílel, jakými přímými i nepřímými strategiemi špatné věci eliminovat a pochroumané vztahy napravit, jak vše dobré udržet a pokud možno rozmnožit.

Hovory vznikají náhodně i úmyslně, vedou se tváří v tvář i skupinově. Vstupuje do nich širší okolí. To když se zastavují příbuzní či sousedé, aby poprosili o výpomoc, a při skleničce přidávají svůj pohled na to či ono; když přicházejí ženské pomoci s dráním peří.

U žen se zastavme. Jejich neutuchající štěbetání, sejdou-li se na několik hodin na jednom místě, není jenom tak. Zdánlivě nekonečný tok drbů, kategorických odsudků, nadnesených pochval, nevývratných hodnocení, absolutních pravd a nevyžádaných rad vystylají bystré postřehy o souvislostech, jichž si mužský, nastavený na profesionalitu při dobývání chleba vezdejšího, nepovšimne. Celé klubko řeči tak skrývá hlubší smysl a cíle.

Vdané a zadané chtějí udržet na uzdě toho svého od přírody polétavého mužského. Nezadané, ale zadaní žhavé chtějí přilákat toho správného a odehnat od něho konkurenci. Všechny dohromady chtějí, aby se mužští drželi méně hospody a chlapských zábav vůbec a raději si hleděli práce. Jde jim také o to, aby se potomstvo řádně připravovalo na dospělost; aby druhé ženské dělaly, co mají, a ne naopak; aby nejen obecní autority, ale všichni, kdo v obci žijí, ubrali ze své sebestřednosti, sobeckosti a zlých sklonů.

Je v řádu věcí, že dárkyním života přidala příroda i nadání pro funkci strážkyní morálky a iniciátorek

hladšího vztahového fungování rodiny i širší komunity. No a s adventem se veškeré strážcování a iniciování zahaluje do hávu autority poselství toho, jehož narození už přes dva tisíce let Vánoci slavíme. Zaštiťování vyšší mocí však může družné obcování při výkonu domácích prací snadno překlomit ve spor a hádku.

To se pak probudí i chlapi, kteří i proto, že před nátlakem nemají v zimě kam uniknout mimo dům, nejedno ženské mravní podání – z pohledu hráček na servisu nechytatelné – hravě zreturnují. Hezky v duchu starého přísloví *Člověk míní a Pán Bůh mění*. A pokud jde o výsledek celého mače? Přece jen ne remíza, ale vítězství, leč žádné ze stran. Po adventu zkrátka každý věděl, co by mohl a měl dělat se sebou i ve vztahu k druhým lépe. V žádném jiném období v roce to totiž neměl v takové úplnosti naservírováno.

Jak vidno, advent plníval funkci jakési samo domo psychologické či vztahové poradny. Žádný div, že cesta ke zklidnění a pokoře přes rozjímání občas vygenerovala vyšší hlasitost dialogů. A že ne každý se přispěním adventu chytil za nos. Ostatně ani ty dnešní poradny, jež funkčně advent a jiné „nápravné“ tradice nahrazují – pochopitelně na vědecké bázi –, nenapraví všechny pracovní, vztahové a životní hříchy a hříšníky. Ale zkoušet to, ať s experty nebo sami se svými, zjevně nemůže škodit. Těžko říct, zda by takové zkoušení šlo lépe, kdyby se u toho předlo, tkalo nebo dralo.

© Všeobecná zdravotní pojišťovna

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/cesta-do-hlubin-adventni-duse>